

Aklımıza gelen ilk anlam **gerçek anlamdır.**

Sözcüğün kendi anlamının dışında başka bir anlamda kullanılmasına **mecaz anlam** denir.

Sözcüğün bir bilim, bir sanat veya bir meslek dalıyla ilgili olarak kullanılmasına **terim anlam** denir.

www.yeninesilturkce.com

Birleşmiş Milletler'in verilerine göre, şu anda dünyada 7000 ile 8000 arasında dil var. Konuşulan dillerin yarısının konuşan nüfusu 10 binden az.

Tenkrit etmek: Eleştirmek demektir. Herhangi bir durumu veya olayı olumlu, olumsuz yönlerini değerlendirmektir.

Yeni Nesil Türkçe

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden gerçek anlamda kullanılanlara (+) diğer anlamlarda kullanılanlara (-) işaretini koyunuz.

- ( ) Bu işi bağlamak kolay.
- ( ) Kapımız az önce açıldı.
- ( ) Kuru bir zemin üzerinde oturuyordu.
- ( ) Olayı çözmenin bir yolu olmalı.
- ( ) Elbisesi dar geliyordu.
- ( ) Hayat köprüsünden elbette geçeceğiz.
- ( ) Ağaçların gölgesinde dinleniyorlardı.
- ( ) Çok renkli bir kişiliği varmış.
- ( ) Çiçeğin kokusu çok güzeldi.
- ( ) Tüm sıkıntılarından kurtuldu.

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili ifadeler mecaz anlamda kullanılmışsa parantez içlerine "M", gerçek anlamda kullanılmışsa "G" yazınız.

- ( ) Bu çocuğun temeli oldukça sağlamdı.
- ( ) Başkalarının gölgesinde yaşamak utanç vericiydi.
- ( ) Böyle kötü insanlar görmedim.
- ( ) Gençliğin sesi dile geliyordu.
- ( ) Araba yolda bekliyor.
- ( ) İki şehir arası uzakmış.
- ( ) Halinden memnun değilmiş.
- ( ) Binanın batı cephesi yalıtımlı değil.
- ( ) Yakında bu işin kokusu çıkar.
- ( ) Biz hayat mektebinde okuduk.

Aşağıdaki cümlelerde terim anlamda kullanılan kelimelerin altını çiziniz. Hangi alanla ilgili kullanıldığını boşluğa yazınız.

- Top taca çıktı. ( )
- Rumeli ağzıyla konuşuyor. ( )
- Suyun kaynama noktası kaç derecedir? ( )
- Oyunun son sahnesi çok uzadı. ( )
- Tuz Gölü, tuz rezervi açısından önemlidir. ( )
- Sol anahtarına dikkat edelim. ( )
- Filmdeki artist rolünü iyi canlandırmış. ( )
- Merkür, uzak bir gezegendir. ( )

Bir sözcüğün, gerçek anlamından kopmadan değişik anlamlarda kullanılmasına yan anlam diğer adıyla **yakıştırma anlamı** da **denir**. Bu kavram **gerçek anlam içerisinde değerlendirilir**.

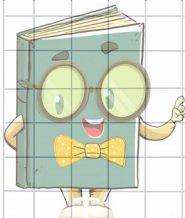
Beş duyu organımızdan herhangi biriyle algıladığımız ifadeler **somut anlam**, herhangi bir duyu organıyla algılayamadığımız ifadeler de **soyut anlam** denir.

www.yeninesilturkce.com

“Baca eğri de olsa dumanı doğru çıkar.” **atasözünün anlamı**: İyi bir karaktere sahip olan bireyler önlerine engel çıksa da kötülüklerle karşılaşsalar da her zaman iyilikle ve güzellikle olayları karşılar.

**Yeni
Nesil
Türkçe**

SÖZCÜKTE ANLAM

Aşağıdaki cümlelerde bulunan yakıştırma anlamlarını altını çizin.

- 1-İstanbul Boğazı'ndan gemiler geçiyordu.
- 2-Dağın başında kar eksik olmaz.
- 3-Topa ayağının burnuyla vurmuş.
- 4-Uçağın kanadındaki motorlarda arıza varmış.
- 5-Dağın eteğinde sis iyice birikmiş.
- 6-Mağaranın ağzında çökme yaşandı.
- 7-Sandalyenin bir ayağı kırılmış.

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili ifadeleri somut ve soyut özelliklerine göre belirtiniz. Boşluklara yazınız.

- 1-( ) Herkesin bir umudu olmalı.
- 2-( ) Oldukça sert bir yatağa sahipti.
- 3-( ) Kitaplar, bizim en iyi dostlarımızdır.
- 4-( ) Yalnızlık, zor bir hayat demektir.
- 5-( ) Bize yeni masallar anlattı.
- 6-( ) Rüya, bugün okula gelmedi.
- 7-( ) O, kibirli insanları hiç sevmezdi.
- 8-( ) Aramızdaki bağ sona erdi.
- 9-( ) Gülü seven dikenine katlanır.
- 10-( ) Kalp ameliyatı olacakmış.

Aşağıdaki kelimeleri hem soyut anlamında hem de somut anlamında cümlelerde kullanınız.

Taş(Somut):

Taş(Soyut):

Yürek(Soyut):

Yürek(Somut):

Yumuşak(Soyut):

Yumuşak(Somut):

Kısa Bilgiler

Aynı anlamı karşılayan sözcüklere **anlamdaş sözcükler** denir. Diğer adı **eş anlamlı sözcüktür**.

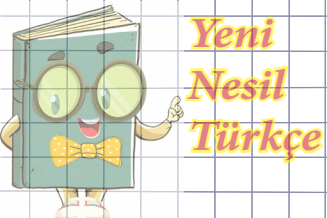
Anlamca birbirinin karşıtı olan sözcüklere **zıt anlam** denir.

Dilimizde bazı sözcüklerin yazılışları, okunuşları aynı; anlamları farklıdır. Bu tür sözcüklere **sesteş sözcükler** denir.

Türkiye'de 81 il, 922 ilçe bulunmaktadır. En çok ilçe İstanbul'da -39- varken en az ilçe Bayburt'ta -3- vardır.

TÜRKÇE ÇALIŞMA KAĞITLARI

SÖZCÜKTE ANLAM

Aşağıdaki tablodaki kelimelerin eş anlamlılarını bulup karşılarındaki boşluğa yazınız.

Kelime	Eş Anlamısı	Kelime	Eş Anlamısı
cimri		kılavuz	
aciz		hasım	
ad		hasret	
adalet		hatıra	
adet		hediyeye	
dilek		mal	
akıl		hısım	
al		ırak	
alelade		ırmak	
aleni		idadi	

Aşağıdaki tablodaki kelimelerin zıt anlamlılarını bulup karşılarındaki boşluğa yazınız.

Kelime	Zıt Anlamısı	Kelime	Zıt Anlamısı
geçmiş		verimli	
gelir		yaramaz	
gül-		yaşlı	
genç		yakın	
geniş		yerli	
geri		yokuş	
hayal		yüksek	
hatırlamak		zayıf	
hızlı		zengin	
çukur		saydam	

Aşağıdaki kelimeleri sesteş anlamlarına göre cümlelerde kullanınız.

çay: bitki
çay: akarsu

taş: kaya parçası-
taş: taşmak eylemi-

dal: ağacın bölümü-
dal: dalmak eylemi-

bin: sayı-
bin: binmek eylemi-

SÖZCÜKTE ANLAM-ÇALIŞMA KAĞIDI CEVAPLARI

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden gerçek anlamlı olanlara (+) ; başka anlamda kullanılmışsa ad (-) işaretini koyunuz.

- (-) Bu işi bağlamak kolay. (+) Kapımız az önce açıldı. (+) Kuru bir zemin üzerinde oturuyordu.
 (-) Olayı çözenin bir yolu olmalı. (+) Elbisesi dar geliyordu. (-) Hayat köprüsünden elbette geçeceğiz.
 (+) Ağaçların gölgesinde dinleniyorlardı. (-) Çok renkli bir kişiliği varmış. (+) Çiçeğin kokusu çok güzeldi.
 (-) Tüm sıkıntılarından kurtuldu.

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili ifadeler mecaz anlamda kullanılmışsa parantez içlerine "M", gerçek anlamda kullanılmışsa "G" yazınız.

- (M) Bu çocuğun temeli oldukça sağlamdı. (M) Başkalarının gölgesinde yaşamak utanç vericiydi. (M) Böyle kötü insanlar görmedim.
 (M) Gençliğin sesi dile geliyordu. (G) Araba yolda bekliyor. (G) İki şehir arası uzakmış.
 (G) Halinden memnun değilmiş. (G) Binanın batı cephesi yalıtımlı değil. (M) Yakında bu işin kokusu çıkar.
 (M) Biz hayat mektebinde okuduk.

Aşağıdaki cümlelerde terim anlamda kullanılan kelimelerin altını çiziniz. Hangi alanla ilgili kullanıldığını boşluğa yazınız.

- Top taca çıktı. (Spor-Futbol) Rumeli ağzıyla konuşuyor. (Türkçe) Suyun kaynama noktası kaç derecedir? (Fen)
 Oyunun son sahnesi çok uzadı.(tiyatro) Tuz Gölü, tuz rezervi açısından önemlidir. (Coğrafya) Sol anahtarına dikkat edelim.(Müzik)
 Filmdeki artist rolünü iyi canlandırmış.(Sinema) Merkür, uzak bir gezegendir. (Astronomi)

Aşağıdaki cümlelerde bulunan yakıştırmaca anlamların altını çiziniz.

- 1-İstanbul Boğazı'ndan gemiler geçiyordu. 2-Dağın başında kar eksik olmaz. 3-Topa ayağının burnuyla vurmuş.
 4-Uçağın kanadındaki motorlarda arıza varmış. 5-Dağın eteğinde sis iyice birikmiş. 6-Mağaranın ağzında çökme yaşandı.
 7-Sandalyenin bir ayağı kırılmış.

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili ifadeleri somut ve soyut özelliklerine göre belirtiniz. Boşluklara yazınız.

- 1-(Soyut) Herkesin bir umudu olmalı. 2-(Somut)Oldukça sert bir yatağa sahipti. 3-(Somut) Kitaplar, bizim en iyi dostlarımızdır.
 4-(Soyut) Yalnızlık, zor bir hayat demektir. 5-(Somut) Bize yeni masallar anlattı. 6-(Somut) Rüya, bugün okula gelmedi.
 7-(Soyut)O, kibirli insanları hiç sevmezdi. 8-(Soyut) Aramızdaki bağ sona erdi. 9-(Somut) Gülü seven dikenine katlanır.
 10-(Somut) Kalp ameliyatı olacaktı.

Aşağıdaki kelimeleri hem soyut anlamında hem de somut anlamında cümlelerde kullanınız.

- Taş(Soyut):**Suya taş attım. **Taş(Soyut):** Taş kalpli biriydi.
Yürek(Soyut): Cesur yürekli bir çocuktü. **Yürek(Soyut):** Kasaptan 1 kilo yürek aldım.
Yumuşak(Soyut): Yumuşak huylu bir adamdı. **Yumuşak(Soyut):**Yatağım oldukça yumuşaktı.

Aşağıdaki tablodaki kelimelerin eş anlamlılarını bulup karşısındaki boşluğa yazınız.

Kelime	Eş Anlamısı	Kelime	Eş Anlamısı
cimri	pinti	kılavuz	rehber
aciz	güçsüz	hasım	düşman
ad	isim	hasret	özlem
adalet	hak	hatıra	anı
adet	sayı	hediye	armağan
dilek	istek	mal	meta
akıl	us	hısım	dost
al	kırmızı	ırak	uzak
alelade	sıradan	ırmak	nehir
aleni	açık	idadi	lise

Aşağıdaki tablodaki kelimelerin zıt anlamlılarını bulup karşısındaki boşluğa yazınız.

Kelime	Zıt Anlamısı	Kelime	Zıt Anlamısı
geçmiş	gelecek	verimli	verimsiz
gelir	gider	yaramaz	uslu
gül-	ağla-	yaşlı	genç
genç	yaşlı	yakın	uzak
geniş	dar	yerli	yabancı
geri	ileri	yokuş	iniş
hayal	gerçek	yüksek	alçak
hatırlamak	unutmak	zayıf	şişman
hızlı	yavaş	zengin	fakir
çukur	tümsek	saydam	kesif

Aşağıdaki kelimeleri sesteş anlamlarına göre cümlelerde kullanınız.

- çay:** bitki : Karadeniz'de çay yetiştirilir. **çay:** akarsu: Çocuklar çayda iyice serinledi.
taş: kaya parçası: Yolda bulduğu taşın şekli farklıydı. **taş:** taşmak eylemi: Nehir taşınca sel meydana geldi
dal: ağacın bölümü:Ağacın dalları kırılmış. **dal:** dalmak eylemi: Denize dalınca güzellikleri gördü.
bin: sayı: O, bin lira kazanmış. **bin:** binmek eylemi: Ata binmeyi öğreniyorum.